

PRIVREDNA / GOSPODARSKA
KOMORA FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE

Dvobroj 56 - 57 * Godina VIII * maj/svibanj - juni/lipanj 2007.

GLASNIK

ŠUMARSTVO I DRVNA INDUSTRIJA

Izdvojena sredstva troše se transparentno

IZBORNA SKUPŠTINA
Sekcije
prometnika
naftnih derivata

U susret sajmovima u Beogradu

Skup predstavnika energetskog sektora

Privredna/Gospodarska komora Federacije BiH je, 10. maja, organizirala skup na kome su sudjelovali predstavnici Beogradskog sajma, privrednici i stručnjaci iz Srbije

Ovaj susret je organizovan s ciljem da se energetski sektor, projek-tanti, inženjering kompanije i indus-trija koja radi za potrebe ovoga sek-tora, bolje prezentiraju u Srbiji, kroz sajmove Energetike i Ekologije, koji će se održati od 12. do 14. septem-bra 2007. godine, u Beogradu. Srbija je značajan energetski faktor u regionu kako zbog proizvodnje energije i energenata tako i zbog

ka Elektroprivrede Srbije istaknuta je potreba za razgovorima oko izgradnje zajedničkih energetskih potenci-jala rijeke Drine.

Na skupu su prezentirani:

1. Sajmovi Energetike i Ekologije koji će se održati na Beogradskom sajmu od 12. do 14. septembra 2007. godine,
2. Razvojni projekti Elektroprivrede Srbije sa osvrtom na razvojne

nih naftovoda i gasovoda kroz Srbiju i region jugoistočne Evrope.

U uvodnom izlaganju Avdo Rapa, potpredsjednik Privredne/Gospodarske komore Federacije BiH, je istakao formiranje Energetske zajed-nice, koju su osnovale zemlje jugois-točne Evrope, čiji je cilj da se uspostavi i harmonizira tržište elek-trične energije i gasa. Rapa je istakao našu zainteresovanost da u regionu učestvujemo kao ravnopra-van partner pri definisanju prioriteta, pogotovu kod preciziranja energet-skih koridora i pozvao energetske kompanije iz BiH da na sajmovima

geografskog položaja i energetskih koridora koji prolaze ili će prolaziti kroz nju. U tom pogledu prisutni predstavnici Beogradskog sajma, istaknuti privrednici i stručnjaci iz Srbije su prisutne upoznali sa saj-movima Energetike i Ekologije, sa svojim razvojnim projektima u proizvodnji i transportu energije i energenata, stanjem oko uspostave zajedničkog tržišta električne energije i gasa, sigurnosti snabdijevanja, iskustvima u dijelu energetske efikasnosti, obnovljivih izvora i zaštite životne sredine sa osvrtom na recik-lažu. Ovom prilikom od predstavnici

potrebe regiona jugoistočne Evrope u funkciji uspostavljanja tržišta elek-tričnom energijom u okviru Energetske zajednice jugoistočne Evrope,

3. Energetska efikasnost i obno-vljivi izvori energije sa akcentom na energetske efikasnost u industriji, EU politika i stanje u zemljama Energe-tske zajednice jugoistočne Evrope,

4. Stanje i perspektive biznisa u sektoru zaštite životne sredine sa akcentom na reciklažu i EU poli-tiku, legislativu i regulativu,

5. Aktuelno stanje sa aspekta planiranja i izgradnje međunarod-

Energetike i Ekologije prezentiraju svoje mogućnosti iz oblasti proizvo-dnje, transporta i distribucije energije i energenata, proizvodnje energetske opreme, projektovanja i izgradnje energetskih objekata. Od novoformiranih bh. vlasti se očekuje formiranje odgovarajućih agencija iz oblasti: energetske efikasnosti, obnovljivih izvora i reciklaže, te stvaranje ambi-jenta za izgradnju novih proizvodnih objekata i transportnih koridora koji će uspostaviti alternativne pravce snabdijevanja BiH i bolje povezivanje sa okruženjem.

Z. B.

Predstoje novi izazovi

I pored određenih poboljšanja, položaj distributera nafte je još uvijek težak, pa u narednom periodu treba još više raditi na sanaciji postojećeg stanja * Imenovani predsjednik i potpredsjednik Odbora pomenute sekcije

Na redovnoj izbornoj skupštini Sekcije, održanoj krajem maja, razmatran je i usvojen izvještaj o radu u proteklom periodu, znači od njenog formiranja 1999. godine do danas.

Zastupnici su se složili da su tokom proteklih devet godina pokrenuti i realizirani brojni zahtjevi koji su doprinijeli boljem uređenju tržišta naftnih derivata. U toku je realizacija oko 25 prijedloga.

Ocijenjeno je da je, i pored određenih poboljšanja, položaj distributera nafte još uvijek težak, te da i u narednom periodu treba još više raditi na sanaciji postojećeg stanja. Očekuje se i bolja unutrašnja organizacija Sekcije.

Prema mišljenju većine zastupnika, moglo bi doći do poteškoća u snabdjevanju gorivom, kako su naglasili, za velike isporučioce mi smo mala zemlja i nemamo adekvatnu zaštitu.

Pribojavaju se da će uslijediti daljnja kupovina domaćih kompanija, što će dovesti do monopola na naftnom tržištu, na šta jedino može utjecati država.

Stoga su apelirali na Vladu FBIH da u budućnosti ima više razumijevanja za rješavanje teškoća i problema koji prate rad distributera.

Prihvaćena je i izmjena člana 23. Pravilnika o organizaciji i radu Sekcije da se poveća broj članova Odbora Sekcije, te da, umjesto dosadašnjih sedam, Odbor broji 13 članova. Nakon usvajanja ove odluke predloženo je osam članova, dok su tri mjesta ostavljena za članove iz Hercegovine, te dva za velike kompanije. Dogovoreno je da se ovi prijedlozi dostave u što kraćem roku.

Za članove Odbora predloženi su: Izudin Ahmetlić - "Hifa oil" iz Tešnja, Muhidin Alić - "Shell elektron" Gračanica, Bećir Čengić - "El-Taril oil" Sarajevo, Ekrem Kolaković - "Rez" Cazin, Hasan Uščuplić - "Polo yunior" iz Kale-sije, Hazim Mutapčić - "Kopex Sarajlić" Srebrenik, Bakir Spahić, "Delta petrol" Kakanj, Mujo Ahmetpahić, TMP "Ahmetpahić" Sarajevo.

Za predsjednika, odnosno potpredsjednika Odbora Sekcije imenovani su Izudin Ahmetlić i Muhidin Alić.

Iako je napravljen značajan pomak u prometu naftnih derivata u našoj zemlji, to još nije dovoljno. Moramo pronaći način na koji ćemo moći zaštititi vlastite interese.

Nekoliko je problema koji se protežu odranije kao što su turistička i taksa na šume, te intenzivno nametanje monopola prevoza željeznicom. Osim postojećih, ono što se zasigurno u narednom periodu može javiti kao poteškoća jeste moguća odluka Vlade FBIH kojom će opteretiti naftne derivate po jedinici za izgradnju auto-puta.

To može prouzrokovati da će pojedini putevi u Federaciji time biti izrazito pogođeni, neki manje, a neki gotovo nikako, stoga bi moglo doći do odliva kamiona, autobusa, odnosno svih velikih vozila.

To znači da ćemo imati i novih problema koje ćemo morati rješavati u hodu. Siguran sam da možemo zajednički rješavati sve probleme, spreman sam učiniti sve što je moguće sa svoje strane, ali koliko Vlada i državne institucije žele saradivati sa nama? Neke probleme koji se sporo rješavaju moraćemo ponovo pokrenuti, riječi su predsjednika Ahmetlića.

Članovima Skupštine obratio se i Avdo Rapa, potpredsjednik P/GKFBiH, koji je pohvalio dosadašnji rad ove Sekcije, ali i ukazao na slabu naplatu članarine Komori.

Prema njegovim riječima, neobavezno članstvo u Komori je uvedeno 2004. godine, od tada do danas došlo je do značajnog smanjenja procenta naplate.

Stoga je na članove Odbora apelirano da pokušaju pronaći odgovarajući model za poboljšanje finansiranja i rada Sekcije.

Usvojen je prijedlog da svi oni koji ne budu izmirivali svoje obaveze ne mogu učestvovati u radu Sekcije. **S. DŽ.**

Druga proširena sjednica Odbora Grupacije javnog prijevoza putnika

U Donjem Vakufu je, 16. maja, održana Druga sjednica Odbora Grupacije javnog prijevoza putnika u proširenom sastavu na kojoj su razmatrani: Cjenovnik usluga autobusnih stanica; Problematika usklađivanja autobusnih linija u FBiH; Aktivnosti u vezi sa sprečavanjem nelegalnog prijevoza; Primjena cjenovnika tehničkih pregleda i nedostaci u vezi sa tim; Dopis Crvenog križa FBiH; Pitanje pokretanja tužbe protiv Ministarstva prometa i komunikacija BiH

Iako su iznošeni različiti stavovi i mišljenja o legaliziranju postojećeg cjenovnika, interes prijevoznika jeste da se jasno definiraju cijene usluga autobusnih stanica. Postojeći cjenovnik uveo je reda u ovu oblast i trebaju se urediti međusobne obaveze i odgovornosti između prijevoznika i stanica. Zaključeno je da hitno treba aktivirati rad komisije koja je ranije formirana u cilju obavljanja ovog zadatka i koja, iz objektivnih razloga, nije uradila dogovoreno. Zato je rečeno da komisija u sastavu Dževad Opardija, Safudin Čengić i Ilija Čečura pripremi novi prijedlog cjenovnika i ugovora između prijevoznika i stanica, pri čemu će osnova biti postojeći cjenovnik i ugovor koje treba prilagoditi kako sa

stanovišta cijena i pojedinih odredbi ugovora tako i sa stanovišta zakonitosti i ovlaštenja Federalnog ministarstva prometa i komunikacija (FMPIK). Željko Matoš, načelnik u ovom ministarstvu, dao je u elektronskoj formi materijal iz kojeg se vidi gdje bi trebalo intervenirati u smislu zakonitosti. Tako pripremljen prijedlog treba razmotriti na sjednici Odbora Udruženja, a nakon toga ga uputiti FMPIK radi pripremanja forme i objavljivanja u "Službenim novinama FBiH". Pošto čitav postupak zahtijeva određeno vrijeme, zaključeno je da se prijedlog napravi što je moguće prije, a kao krajnji rok je određen 01. 07. 2007. godine. Ista komisija će razmotriti i cjenovnik iz RS-a i procijeniti

na koji način bi se mogle izjednačiti cijene usluga u ova dva entiteta (npr. kroz izradu jedinstvenog cjenovnika, recipročnu primjenu dva različita cjenovnika ili na neki drugi način).

Predstavnici FMPIK su upoznali prisutne da je planirano usklađivanje redova vožnje u Federaciji BiH koje će biti pokrenuto u ovoj godini, a mora biti završeno do 01. 04. 2008. godine. Ovo ministarstvo će nastojati da prijavljivanjem u program Svjetske banke obezbijedi sredstva za izradu kvalitetnog i modernog daljinara. U cilju pripreme za taj posao zamolili su da nekoliko članica ove Grupacije, u dva do tri navrata, radi provjere, snime vrijeme transporta na određenim dionicama, posebno na onim gdje je dozvoljena brzina maksimalno 80 km/h. Prijedlog je prihvaćen, pa je dogovoreno da Matoš dostavi jedinstven obrazac koji bi trebao da posluži za ovu svrhu, te da jedan broj članica Grupacije zaduže svoje vozače da izvrše odgovarajuće provjere. Pri svemu treba voditi računa da troškovi usklađivanja ne budu enormni.

Nelegalni prijevoz, umjesto da bude spriječen, sve više uzima maha, za šta su krivi državni inspekcijiski organi koji svoj posao ne obavljaju

kvalitetno i korektno. Zato treba za-
tražiti sastanak sa direktorom Direkcije
za inspekcijske poslove odmah ili, ako
to nije moguće, onda onog trenutka
kada bude potpuno konstituirana. Na
tom sastanku treba tražiti da se
inspekcija ozbiljno angažira na
sprečavanju svih nepravilnosti i korup-
cije u oblasti prijevoza. Treba prikupiti
dodatne konkretne podatke, možda
baš od same inspekcije, razmotriti te
nove informacije na sjednici Odbora i
ponovo zakazati konferenciju za
štampanu na kojoj će se prezentirati
nove informacije. Matoš je preuzeo
obavezu da će napisati pismo auto-
busnim stanicama i upozoriti ih na
zakonsku obavezu dostavljanja poda-
taka, jer je zapaženo da stanice ne
ispunjavaju taj dio svojih obaveza.

Safudin Čengić, predsjednik Udru-
ženja transporta i komunikacija u
VTKBiH, koji je učestvovao u razma-
tranju cjenovnika tehničkih pregleda,
rekao je šta je bilo dogovoreno tom
prilikom, te da se ne poštuje taj do-
govor. Dogovoreno je da, u ime Gru-
pacije, napiše pismo odgovarajućeg
sadržaja u vezi sa ovim i uputi ga
FMPIK koje će podržati inicijativu da se
ti nedostaci razmotre i reguliraju na
pravi način.

Iako dopis Crvenog križa Federa-
cije BiH, u kojem se insistira na prim-
jeni članova 16., 17. i 18. Zakona o
Crvenom križu/krstu ("Službene
novine FBiH", broj 28/06), nije upućen
Privrednoj komori FBiH nego FMPIK,
dogovoreno je da Komora napiše
adekvatan odgovor, u kojem će uka-
zati na to da se privrednicima ne mo-
gu određivati nikakve obaveze bez nji-
hove saglasnosti, tim prije što je u
članu 16. spomenutog zakona defini-
rana potreba da Crveni križ FBiH ugo-
vorom sa prijevoznicima regulira me-
đusobne odnose.

Po pitanju pokrenutog postupka
Opomene pred utuženje Ministarstva
prometa i komunikacija BiH, koje je
poslala advokatska kancelarija, a na
koje nije dobila nikakav odgovor,
sekretar će otići u advokatsku kance-
lariju radi dogovora o detaljima za
nastavak postupka, odnosno za po-
kretanje tužbe. Troškovi postupka će
naknadno biti raspoređeni propor-
cionalno na članice koje su prihvatile
da učestvuju u pokretanju tužbe.

F. ĐIKIĆ

Udruženje transporta i veza

Nesuglasice sa resornim ministarstvom

Pojedinci u Ministarstvu komunikacija i transporta BiH rade prema privatnim kriterijima

Udruženje transporta i veza Privredne/Gospodarske komore Federacije BiH, 4. maja, je u Sarajevu održalo konferenciju za novinare povodom problema koje Udruženje ima sa Ministarstvom komunikacija i transporta BiH, čime se kontinuirano stvara ambijent koji onemogućuje da javni drumski saobraćaj BiH bolje funkcioniše.

Kako je rečeno, iznesene optužbe nisu namijenjene novoimenovanom ministru komunikacija i transporta BiH Boži Ljubiću, već je način da mu se pomogne kako bi određene stvari uredio i time doprinio djelovanju Ministarstva u interesu privrede i građana.

"Određeni zaposlenici ovog ministarstva rade nelegalno, netransparentno i prema privatnim kriterijima, odnosno bez određene društvene kontrole donose akte i propise koji su suprotni interesima djelatnika drumskog saobraćaja, ali i njegovih korisnika", istakao je predsjednik Udruženja Muhamed Šaćiragić.

Na konferenciji su istaknuti zahtjevi prevoznika, koji se, između ostalog, odnose na neophodnost što skorijeg pokretanja postupka za donošenje novog Zakona o cestovnom prevozu BiH, aktivniju ulogu inspekcijских organa u suzbijanju nezakonitog i nelegalnog rada pojedinih prevoznika, kao i na sankcije neprofesionalnog i nezakonitog rada inspektora.

"Tražimo od ministra da po hitnom postupku aktivira i objavi usklađene Pravilnike o usklađivanju međunarodnih redova vožnje BiH i Pravilnika o usklađivanju međuentitetskih redova vožnje", naveo je ovom prilikom Safudin Čengić, predsjednik Udruženja prevoznika u međunarodnom i međuentitetskom

prevozu putnika pri Vanjskotrgovinskoj komori BiH.

Navedeni su i brojni primjeri nezakonitog rada Ministarstva komunikacija i transporta BiH u oblasti izdavanja dozvola za obavljanje prevoza na međunarodnim autobusnim linijama, kao što je slučaj kompanije "Autoprevoz Mostar", koja je bez valjanih razloga i zakonite procedure brisana sa redova vožnje za Njemačku, dok je kompanija Globtour bez saglasnosti "Autoprevoza", kao domaćeg prevoznika, uvedena kao novi bh. kooperant na linijama za Njemačku.

"Nakon pet godina sudskog spora Ministarstvo je ponovo izdalo odobrenje Autoprevozu za linije prema gradovima Njemačke, a u toku je i tužba ove kompanije protiv resornog ministarstva za naknadu pričinjene štete zbog nezakonito oduzetog reda vožnje i izgubljene dobiti", pojasnio je Čengić.

Govoreći o problemima u vezi sa podjelom "CEMT" dozvola u teretnom saobraćaju, Šaćiragić je naglasio, između ostalog, da se ona vrši netransparentno.

Tempus Projekat industrijska ekologija

Radionica u Neumu

U Neumu je, 29. i 30. maja, održana radionica u okviru projekta Tempus pod nazivom "Industrijska ekologija". Privredna/Gospodarska komora FBiH je partner u još jednom projektu koji finansira Evropska unija. U okviru ovog projekta cilj je razviti Master program za postdiplomski studij iz industrijske ekologije na univerzitetima u BiH

Radionica u Neumu je bila prilika da se prezentiraju dosadašnje aktivnosti projekta, a svi partneri predstavili su organizacije iz kojih dolaze. Učesnici iz Švedske i Španije prezentirali su ukratko svoj nastavni program studija industrijska ekologija, koji uključuje: okolinsko modeliranje, upravljanje rizikom, čistu proizvodnju itd. Pod nazivom "Komora i okolinska problematika", Komora je predstavila svoje Udruženje za razvoj okolinskog upravljanja, te svoje ciljeve i aktivnosti koje realizira kroz sekcije Udruženja. Kao dvije najaktuelnije inicijative Udruženja istaknute su stručna i tehnička pomoć preduzećima kod dobijanja okolinskih dozvola i inicijativa za formiranje ministarstva za okoliš na državnom nivou. Naročito je važna

saradnja sa međunarodnim institucijama s ciljem daljeg uključivanja u projekte EU i informisanja preduzeća o EU standardima i njihovoj primjeni u praksi.

Ciljevi projekta

Opći cilj ovog projekta je unapređenje edukacije inženjera u BiH o okolinskoj problematici postdiplomskim studijem na tehničkim fakultetima. Neke od prednosti su:

- spektar znanja i vještina potrebnih za rad u termoelektranama, hemijskoj i farmaceutskoj industriji, sa bojama i lakovima, kozmetikom, industriji celuloze i papira, plastike, tekstila i drugih materijala,
- rad u vladinim agencijama i konsultantskim kućama (specijaliziranim

za okolinsko zakonodavstvo i kontrolu zagađenja),

- rad u drugim oblastima, osim okolinskog inženjerstva, poput prava i ekonomije,
- promjene u metodama upravljanja procesima, u metalskoj i drugim granama industrije,
- pomoć lokalnim zajednicama u razvijanju sanitarno raspoloživih sistema,
- podučavanje u školama,
- laboratorijsko istraživanje i razvoj ili inženjering kvaliteta i
- drugo.

Kroz projekat će biti razvijen pomenuti master program u BiH, koji će pružiti polaznicima znanje kako da analiziraju, komuniciraju i vode projekte iz perspektive održivosti, kako u privatnom tako i u javnom sektoru. Naprednim kursevima iz ekologije obezbijediće se relevantno i korisno znanje iz oblasti ekologije, potrebno za razumijevanje ljudskog uticaja na ekosisteme, te mogućnosti izgradnje društva baziranog na principima održivog razvoja. Program će pomoći boljem sagledavanju okolinskih problema i osigurati važnost edukacije o zaštiti okoliša na tržištu rada.

Aktivnosti

U okviru projekta, koji će trajati dvije godine, na Mašinskom fakultetu u Sarajevu biće osnovan pomenuti

postdiplomski studij, dok će se na Univerzitetu u Tuzli i Sveučilištu u Mostaru predmeti vezani za oblast industrijske ekologije uvrstiti u nastavni plan i program dodiplomskog studija.

Osim ova tri bh. univerziteta i P/GKFBiH, partneri iz Evropske unije na projektu su KTH - Kraljevski tehnološki institut Štokholm (koji je i lider projekta) i UPC - Politehnički univerzitet Barselona. Do sada su u okviru projekta realizovane studijske posjete partnerima u Štokholmu i Barseloni, i održane dvije radionice u BiH, obje u Neumu.

Referentni tim projekta

U cilju što kvalitetnije pripreme i implementacije ovog projekta pored predavača (profesora), zaključeno je da se imenuje tim koji će pomoći i pratiti razvoj ovog programa. To je Reference Team - (Referentni tim, "Tim za upućivanje"), koga čine po jedan član sa svakog od tri univerziteta, dva člana iz industrije i jedan iz Privredne komore FBiH.

Referentni Tim treba da ima:

- * važnu ulogu u kontroli kvaliteta, uspostavljanju saradnje između kreiranih centara okolinskog studija i partnera u društvu - industriji, lokalnoj vlasti, nevladinim organizacijama i širenju rezultata projekta,

- * da pomaže u održavanju formiranih centara: promocija, kursevi okolinske obuke za različite ciljne grupe,

- * članovi Tima mogu biti uključeni u ostale aktivnosti, kad su njihove kompetencije bitne.

Na sastanku Referentnog tima 30. maja u Neumu, kojem je presjedavala dr Olga Kordaš, koordinator projekta, bilo je riječi o ciljevima projekta, tj. Razvoju master programa za studij koji će u cijelosti biti uveden u Sarajevu, a djelimično u Mostaru i Tuzli. Svrha je da se podijele stečena iskustva i razvije Master program za BiH. U raspravi su učestvovali svi prisutni. Referentni tim će kontrolirati i upravljati projektom, na osnovu rezultata koji se postižu.

Kako P/GKFBiH u ovom projektu ima aktivnu ulogu, nastaviće sa nastojanjem da uveže industriju i univerzitet, odnosno da visoko obrazovanje uveže sa potrebama privrede, ali i obratno. U tom pravcu je i postignut dogovor sa liderom projekta dr Kordaš, sa KTH iz Švedske, da se u periodu septem-

bar/oktobar u sjedištu Komore u Sarajevu održi dvodnevni seminar o temama upravljanja otpadom, trenutno najaktuelnijim za industriju, na kojem bi se predstavile dobre prakse iz Švedske. Komora je izrazila i interes za problematiku energetske efikasnosti, te će švedski partner razmotriti sa organizacijom SIDA mogućnost da podrži izradu polazne projektne dokumentacije iz navedene oblasti, koja je aktuelna u EU i čija će legislativa obavezati našu zemlju na uvođenje određenih mjera, za koje još nismo dovoljno educirani.

Šta je Tempus?

Tempus (Trans-European-Mobility Scheme for University Studies) program je namijenjen razvoju sistema visokog obrazovanja u zemljama jugoistočne

Europe (Albanija, Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Makedonija, Srbija i Crna Gora) unapređivanjem regionalne međuniverzitetske i saradnje sa zemljama članicama Europske unije.

Tempus program nastoji pridonijeti:

- razvoju sistema visokoškolskog obrazovanja,

- reformi upravljanja visokim školama,

- povećanju povezanosti s lokalnom i regionalnom privredom,

- razvoju nastavnog programa,

- povećanju mobilnosti studenata i profesora,

- razvoju administrativne i institucionalne strukture usavršavanjem zaposlenika u neakademske institucijama,

- povećanju regionalne saradnje među visokim školama jugoistočne Europe.

L. SADIKOVIĆ

Proizvodnja organske hrane

Pokretač ruralnog razvoja u BiH

Ekonomski institut iz Sarajeva, uz potporu Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID) i tehničku podršku Urban instituta Washington, izradio je studiju "Proizvodnja organske hrane - pokretač ruralnog razvoja u Bosni i Hercegovini", koja je prezentirana medijima, kompanijama, proizvođačima i ekspertima iz oblasti proizvodnje organske hrane.

Organski proizvedena hrana u EU je atraktivna i nudi velike mogućnosti prodaje uz premije (poticaje za ovu proizvodnju) koje su različite za pojedine proizvode.

U BiH je do sada uspostavljen mali sektor organske hrane finansiran međunarodnim sredstvima i zbog toga se nisu stvorili neophodni uslovi za održivi razvoj.

Pomenuta Studija nudi preporuke za poduzimanje odgovarajućih aktivnosti za realizaciju ciljeva razvoja sektora organske hrane u BiH:

1. Ključna strategija za razvoj sektora organske hrane su dijelovi strategije koje treba da osigura rast ponude organske hrane za domaće tržište i izvoz povećanjem proizvodnje na farmama sa većim obimom zemljišta i većom produktivnošću proizvodnje:

2. Potrebno je pripremiti i implementirati strateške dokumente (Zakon o organskoj poljoprivredi, Program za ruralni razvoj, Plan aktivnosti za razvoj organskog sektora, Vijeće za organsku poljoprivredu na državnom nivou);

3. Vlade bi trebale da planiraju ekonomsku podršku proizvođačima organske hrane (subvencije za konverziju zemljišta iz konvencionalne u organsku proizvodnju, troškove certificiranja proizvoda, regresiranje kamata za kredite za organsku proizvodnju);

4. Agencija za promociju stranih ulaganja - FIPA treba da uključi projekte organske proizvodnje u programe promocije stranih direktnih investicija.

M. M.

“Zeleno inženjerstvo”

Izvod iz prezentacije “Projektovanje i upravljanje industrijskim procesima sa sviješću o okolišu/životnoj sredini”

Univerzitet u Sarajevu, Prirodno-matematički fakultet, Kabinet za tehnologiju i Privredna/Gospodarska komora FBiH, sektori metalske i elektroindustrije, te razvoja okolinskog upravljanja, pokrenuli su aktivnosti na afirmaciji “zelenog inženjerstva”, kao potrebe uvođenja “zelenog” projektovanja u praksu. Kriza okoliša/životne sredine, koja je zahvatila cijelu našu planetu, posljedica je neracionalnog razvoja u odnosu na raspoložive prirodne resurse. U pitanju je opstanak pojedinih eko-sistema i cjelokupni biološki opstanak čovjeka. Čovječanstvo je još prije 35 godina prepoznalo potrebu da se uspostavi novi odnos čovjeka i prirode iz čega je proizašla paradigma održivog razvoja po kojem prava čovjeka postaju ograničena prihvaćanjem i uvažavanjem prava drugih živih bića.

Značajne godine za održivi razvoj su: 1972. - UN konferencija o okoli-

šu/životnoj sredini u Stokholmu, iz koje je proistekao protokol o prekograničnom transportu SO₂, 1992. - UN konferencija u Rio de Žaneiru kada je proglašena čuvena Agenda 21, 2002. - Sastanak na vrhu o održivom razvoju, kada je potvrđeno opredjeljenje da je obrazovanje temelj ovih stremjenja, kada su UN usvojile Rezoluciju 57/254 i proglasilo se desetljeće (2005. do 2014.) provođenja Strategije obrazovanja za održivi razvoj.

Industrija se sve više suočava sa rastućim troškovima sve strožim standardima upravo zbog zaštite okoliša/životne sredine. Tradicionalni pristup end-of-pipe (na kraju cijevi), rješavanja zbrinjavanja otpadnih materija, postaje sve manje atraktivan da bi ustupio mjesto okolišno osviještenoj ili eko-efikasnijoj proizvodnji, odnosno prevenciji zagađivanja. Osnovna premisa ove strategije jeste da se izbjegavanjem produkcije

otpada ili polutanata mogu izbjeći veliki troškovi tretiranja ili odlaganja otpadnih materija.

Zato je neophodan razvoj mogućih programa za studente završnih godina na fakultetima prirodnih i tehničkih nauka, kao i specijalističkih kurseva za inženjere u praksi za okolišno preferirani “zeleni” pristup za projektovanje, razvoj i upravljanje proizvodnim procesima uz primjenu prakse prevencije zagađivanja na svakom mogućem mjestu unutar fabrike. To su uostalom i zahtjevi okolišno upotrebnih dozvola, kao i ISO Standarda 9001, 14001 i 18001 i drugih.

U tekstu koji slijedi, prezentiran je pristup i metodologija evaluacije i unapređenja okolišnih performansi hemijskih procesa sa razumijevanjem okolišnih problema i propisa, koji je primjenjiv i na tehnološke procese u drugim granama industrije:

* Najvažniji sistem pravila koji svi inženjeri trebaju znati je zakon o okolišu, pa i svi ostali zakoni i regulative iz ove oblasti, ovisno od konkretnih potreba.

* Pošto inženjeri imaju različite uloge (proizvodnja, projektovanja, kontrola, prodaja, marketing, odnosi sa javnošću i upravljanje) sve više je važno da su oni svjesni njihove odgovornosti prema javnosti uopće,

kolegama i radnicima, okolišu i svojoj profesiji.

* To zahtijeva seriju sistemskih analiza koje se i, inače, koriste u projektovanju hemijskih procesa, ali sada uzimajući u obzir okolišnu problematiku.

1. Procjena uticaja na okoliš;
2. Evaluacija djelovanja,
3. Zelena hemija,
4. Evaluacija okolinskih performansi u toku procesnih sinteza,
5. Jedinične operacije i prevencija zagađivanja,
6. Analiza blok-sheme u cilju prevencije zagađivanja,
7. Evaluacija okolinskih performansi blok-sheme,
8. Procjena okolinskih troškova.

Evaluacija u II dijelu programa završava u granicama fabričke ograde, tj. fokus je na blok-shemi procesa.

Dok je za inženjere najvažniji fokus na blok-shemi procesa, u "elemenatnom inženjerstvu" je važno priznati da su procesi proizvodnje u neposrednoj vezi sa snabdjevačima i potrošačima.

Koncept životnog ciklusa u službi proizvoda i "zelenog inženjerstva" odvija se u četiri koraka:

1. Djelovanje - gdje su granice određene i određena je strategija prikupljanja podataka;
2. Inventarisanje ulaza i izlaza iz svakog ciklusa;
3. Procjena uticaja - pri čemu se procjenjuje uticaj iz ulaza i iz izlaza;
4. Analiza poboljšanja.

Industrijska ekologija podvlači da su okolišne performanse hemijskih procesa upravljane ne samo projekt-nim rješenjima nego ih treba i kao procese integrisati sa drugim procesima u okolini.

Knjiga "Green engineering Environmentally Conscious Design of Chemical Processes" autora Davida T. Allen i Davida R. Shonnard je u fazi prevoda, nakon čega će uslijediti seminari. Prikazan je mogući program za obrazovanje hemijskih inženjera/tehnologa. Za druge naučne, tehničke i umjetničke branše trebali bi da se razviju odgovarajući programi.

Razvojem programa "zelenog inženjerstva" u skladu sa UNECE (UN Economic Commission for Europe) "Strategija obrazovanja za održivi razvoj" očekuje se da ljudi steknu neophodna znanja i vještine potrebne za održivi razvoj. Zato je potrebno razviti odgovarajuće programe za svaku naučnu ili tehničku branšu, tj. zvanje.

* Industrijski procesi su od neprocjenjive koristi društva, iako proizvode značajnu količinu otpadnih materija. Osiguranje upravljanja ovim otpadom košta na stotine milijardi američkih dolara godišnje. Inženjeri se sve više suočavaju sa izazovima integracije okolišnih ciljeva u projektne ili operativne odluke. "Zeleno inženjerstvo" im daje tehničke instrumente neophodne za nalaženje rješenja.

* "Zeleno inženjerstvo" je namijenjeno menadžerima (onima koji odlučuju) i drugim liderima u raznim oblastima, jer predočava tehnike bazirane na riziku.

**Prof. dr Azra JAGANJAC
Mr Nafija ŠEHIĆ - MUŠIĆ**

BiH - Srbija

Predstavljeni "Gošini" proizvodi

U ponudi je oko 50 vrsta i modela poluprikolica i prikolica koje služe za prevoz građevinskih mašina, rasutog tereta, transporta robe, kao i raznih vrsta cisterni * Očekuje se i proizvodnja rezervnih dijelova za partnere iz BiH

Predstavnici Fabrike drumskih vozila "Goša", koja djeluje u okviru sistema Goša Holding iz Smederevske Palanke, početkom juna, u saradnji sa P/GKFBiH, održali su prezentaciju proizvodnog programa.

Bave se proizvodnjom svih vrsta prikolica i poluprikolica za drumska vozila, te nadgradnji za kamione.

Nude oko 50 vrsta i modela poluprikolica i prikolica koje služe za prevoz građevinskih mašina, rasutog tereta, transporta roba, kao i raznih vrsta cisterni.

Prema riječima Miodraga Lazića, predsjednika Upravnog odbora,

Goša FDV je ranije upošljavala deset hiljada radnika, danas se nalaze u procesu restrukturiranja, odnosno više od polovine "Goše" je privatizovano.

Najdalje je otišla Fabrika zapremnih mašina koja zapošljava oko hiljadu radnika i stoprocentno je izvozno orijentirana.

Fabrika montaže, takođe, je privatizovana dok je Fabriku za proizvodnju putničkih vagona prije mjesec kupila kompanija iz Slovačke.

- Fabrika drumskih vozila se nalazi u procesu restrukturiranja, odnosno za mjesec očekujemo privatizaciju aukcijom.

Imamo problema sa nedostatkom finansijskih sredstava, jer banke nas slabo prate u procesu proizvodnje - riječi su predsjednika Lazića.

Govoreći o saradnji sa bh. kompanijama, Lazić je naglasio da iz zeničke željezare povlače tzv. poprečne profile osam i deset, te da su u toku razgovori o saradnji sa Gumitehnikom iz Sarajeva.

Očekuju i da će početi sa proizvodnjom rezervnih dijelova za partnere iz BiH.

- Nekada smo dobro saradivali sa Centrotansom, tu saradnju bismo trebali obnoviti. U toku su razgovori o otvaranju predstavništva u Sarajevu kako bismo naše proizvode što uspješnije plasirali na ovom tržištu - zaključio je predsjednik Lazić.

S. DŽ.

Izdvojena sredstva se troše transparentno

Prema Zakonu o šumama FBiH, privredni subjekti su obavezni plaćati 0,1 posto za opšte korisne funkcije šuma. Ova sredstva se vraćaju šumarstvima preko projekata, a na koji način i koliko odgovorili su, na konferenciji za novinare, sredinom maja, Omer Pašalić, direktor Federalne uprave za šumarstvo, Nusret Curić, predsjednik Udruženja šumarstva i drvne industrije P/GKFBiH, Esad Mujkić, direktor za marketing Dallas. Na konferenciji je bio prisutan i Remzo Bakšić, direktor Udruženja poslodavaca BiH, koji se u posljednje vrijeme često bune zbog navedenih izdvajanja, pitajući se gdje odlazi njihov novac

Omer Pašalić, direktor Federalne uprave za šumarstvo, nadležan za pripremanje programa utroška sredstava za opštekorisne funkcije šuma, pojasnio je novinarima da je Federalna uprava pripremila program koji je usvojio ministar, a po Zakonu o šumama, za 2007. program treba da usvoji Vlada FBiH i on će biti objavljen u "Službenim novinama FBiH".

- Imamo egzaktno podatke gdje su utrošena sredstva za FBiH, a za kantone podaci još nisu kompletirani - rekao je Pašalić. - To su strogo namjenska sredstva i moraju otići tamo gdje su predviđena po Zakonu o šumama.

Prihodi su se od 2003. do 2006. povećavali. Iako je planirano da ukupan prihod od firmi koje vrše djelatnost u FBiH bude oko 25 miliona KM, u 2006. se prikupilo tek 14,2 miliona KM. To govori da još uvijek svi privredni subjekti u FBiH ne uplaćuju u budžete sredstva koja su im obavezna, naglasio je Pašalić.

Uglavnom, kako se moglo čuti, sredstva se troše po Zakonu o šumama u sedam kategorija i sve je transparentno. Prioritetni su projekti od interesa za FBiH i BiH, njeno uvezivanje sa EU. Pašalić je istakao dva projekta "Inventuru šuma" koja

će pomoći pri generisanju politike - Strategije šumarstva u narednom periodu. Drugi projekat od važnosti je inte-

gralna zaštita šuma i uvezivanje u evropsku mrežu, što će uveliko pomoći pri preventivnom djelovanju kada su u pitanju bolesti koje mogu napasti šumske sisteme.

Na konferenciji je napomenuto da su sredstva koja izdvajaju preduzeća iz oblasti šumarstva nešto veća i to tri posto od prihoda, i većinom se koriste za pošumljavanje krša i goleti i rekonstrukciju šuma. Kako je još niz elementata flore i faune koje čine šumski ekosistem, Pašalić je naveo da se dio ovih sredstava usmjerava i za reintrodukciju vrsta koje su nestale u BiH.

- Uspjeli smo reintrodukciju dabra u RS i FBiH na dva mjesta, sada vršimo reintrodukciju malog tetrijeba vrste koja je nestala u Hercegovini, nastojimo obnoviti i ostale vrste divljači.

Nusret Curić, direktor JP Sarajevušume i predsjednik Grupacije, naveo je da su svi utrošci sredstava transparentni i da se poslodavci i zainteresirani mogu informirati i preko web strane ovog preduzeća. Kako je pojasnio, sredstva se troše za opštekorisne funkcije šuma, a to znači za ekonomske, socijalne i ekološke funkcije šuma.

Kako tvrdi, sredstva su transparentno utrošena u Kantonu Sarajevo kroz nekih 500 do 600 projekata koji su vidljivi u šumi.

- U protekle tri godine Vlada Kantona je uložila preko Sarajevušuma u razne ekološke i socijalne projekte oko 13,5, odnosno 14 miliona KM koji su verifikovani i provjereni. Po Zakonu je izvršen nadzor i kontrola utroška tih sredstava - kaže Curić.

- Sredstva se koriste u opštekorisne funkcije šuma i ostale polivalentne vrijednosti. Sve je transparentno, još jednom je naglasio Curić i istakao da kada bi se obustavila uplata tih sredstava stali bi svi projekti.

Remzo Bakšić, direktor Udruženja poslodavaca BiH, rekao je da

poslodavci nemaju ništa protiv izdavanja sredstava od 0,1 posto, ali samo žele znati gdje su utrošena ta sredstva. Prema njegovim riječima, ovo je prvi put da su data pojašnjenja u procentima gdje su izdavana sredstva.

Kako je bilo primjedbi da asortimani nisu zadovoljavajuće kvalitete da bi izdržali europsku konkurenciju, Bakšić je rekao da bi sredstva trebala biti utrošena u nova šumska područja, nove šumske puteve i po-

većanje kvaliteta drveta, te da se napravi i predoči i takav jedan izvještaj.

Esad Mujkić, direktor za marketing u kompaniji Dallas, istakao je problem repromaterijala koji se mora uvoziti, jer ga u BiH niko ne proizvodi. Lesonit, ivericu, furnir uvoze iz Slovenije, Poljske i Mađarske i drugih zemalja. Domaće su fabrike, kako kaže, uništene u ratu ili privatizacijom, i neophodno je pokrenuti ove kapacitete što prije kako bi se dobila vlastita sirovina.

Kako se moglo čuti, još prije godinu govorilo se o problemu nedostatka šperploče i pokretanju fabrike u Busovači. Tada je još rečeno da se godišnje za uvoz izdvaja 50 miliona KM, a za pokretanje fabrike je potrebno 30 miliona KM. Ne bi bilo zgoroga da proizvođači namještaja izdvoje ova sredstva i zajednički pokrenu dioničko društvo, kako se novac ne bi odlijevao u inostranstvo.

Šemsa Alimanović, stručni savjetnik za drvenu industriju i šumarstvo u P/GKFBiH, dotakla se i ostalih problema u šumarstvu i drvnoj industriji. Od 853 pilane koje rade u FBiH samo ih 400 ima dozvolu za rad. Velika su carinska opterećenja na uvoz repromaterijala, a radi se i na tome da se pokrene proizvodnja iverice i ploča. Iako drvena industrija i prerada drveta u FBiH u posljednje vrijeme bilježe rast poslovanja, proizvodnja namještaja zauzima tek 40 posto izvoza drvne industrije. S obzirom na trendove, očekivati je da će se povećati izvoz finalne prerade drveta.

A. AHMETSPAHIĆ - FOČO

Razvoj i zaštita šuma

Vlada FBiH je dala saglasnost za prihvatanje dodatnog kredita Međunarodne asocijacije za razvoj (IDA) u iznosu od oko dva miliona dolara koji se odnose na Federaciju BiH. Sredstva će se koristiti za Projekat razvoja i zaštite šuma.

Dodatno finansiranje ovog projekta neophodno je zbog nedostajućih sredstava za implementaciju njegove druge komponente koja se odnosi na jačanje tehničkog kapaciteta za održivo upravljanje šumama.

Ova će se sredstva koristiti i za unapređenje implementacije pravnih, institucionalnih i ekonomskih okvira, kao i za troškove implementacije projekta.

Federacija će u projektu učestvovati sa 1,3 miliona KM što će se osigurati u budžetu. Kredit se daje na rok otplate od 20 godina sa uključenim grejs periodom od deset godina. Vlada će Parlamentu FBiH podnijeti na odobrenje ovaj prijedlog dodatnog kreditnog zaduženja.

Trošenje sredstava za korištenje općekorisnih funkcija šuma

Federalna uprava za šumarstvo predočila je na konferenciji za štampu materijal utroška sredstava za korištenje općekorisnih funkcija šuma koji objavljujemo u cijelosti

Član 1. stav 3. Zakona o šumama definiše da su šume i šumska zemljišta osnovni prirodni resurs čije vrijednosti se manifestuju kroz ekološke, socijalne i proizvodne vrijednosti šuma. Ovaj značajan resurs je kroz dugi niz godina, naročito od Austrougarske kada je počela organizovana eksploatacija šuma pa do danas, veoma narušen i trebat će dug period za njegovo dovođenje u normalno stanje.

Šume i šumska zemljišta u Federaciji BiH se prostiru na površini od oko 1,560.600 ha, od čega su u državnom vlasništvu oko 1,283.300 ha ili 82,23%, a u privatnom vlasništvu i vlasništvu drugih pravnih lica oko 277.300 ha ili 17,77 %. Iako su šume znatno devastirane, zadržale

su prirodnu strukturu, koja pravilnim gospodarenjem osigurava prirodno podmlađivanje, potrajnost gospodarenja, bioraznolikost, te značajne općekorisne funkcije.

Zbog značajne devastacije, dugog produkcionog perioda, privrednog značaja šumarstva, povećanih zahtjeva za korištenje općekorisnih funkcija šuma kroz izdvajanje zaštitnih šuma (zaštita izvorišta i vodotoka, zaštita od erozije, klizišta...) i šuma sa posebnom namjenom (prirodni rezervati, nacionalni parkovi, spomenici prirode, zaštićeni pejzaž), u narednom periodu šumama treba posvetiti posebnu pažnju svih segmenata društva radi poduzimanja neophodnih aktivnosti i mjera na unapređenju organizacije gospodarenja šumama,

očuvanju prirodne strukture, općekorisnih funkcija šuma, zaštite okoliša. U svijetu se smatra da su ekološke i socijalne funkcije šuma 20 do 30, pa i više puta značajnije od ekonomskih.

I pored značajne devastacije šuma prije i u toku rata naše šume su zadržale prirodnu strukturu i bioraznolikost, ali će trebati značajan period (50 i više godina) da se dovedu u približno normalno stanje. Prihod od drveta koji imaju preduzeća koja gospodare šumama jedva pokriva jednostavnu reprodukciju šuma, pogotovo uzimajući u obzir opremljenost sredstvima rada i nepovoljnu kvalifikacionu i starosnu strukturu oko 8.500 direktno ili indirektno uposlenih u šumarstvu.

Federacija BiH i kantoni trenutno nemaju mogućnosti da iz redovnog budžeta finansiraju značajne zahvate u rekonstrukciji šuma, a kako nismo u Europskoj uniji nemamo ni pristup značajnim okolišnim fondovima.

Svi privredni subjekti u Federaciji BiH izdvajaju sredstava za korištenje općekorisnih funkcija šuma u iznosu od 0,1% od ukupno ostvarenog prihoda. Želimo napomenuti da je ista osnovica za izdvajanje u Republici Srpskoj, a da se u Hrvatskoj izdvaja 0,07% uz dodatnih 200 miliona kuna za provođenje zaštite šuma od požara. Zemlje Europske unije imaju po nekoliko puta veća izdvajanja i subvencije onima koji gospodare šumama za korištenje općekorisnih funkcija šuma i povećanje bioraznolikosti.

Pregled prikupljenih sredstava u budžetima po godinama:

Godina	Budžet Federacije BiH	budžeti kantona	UKUPNO
2003.	1,513.996 KM	4,923.967 KM	6,437.933 KM
2004.	2,160.884 KM	6,792.919 KM	8,953.803 KM
2005.	2,742.106 KM	9,887.124 KM	12,629.230 KM
2006.	2,981.033 KM	11,221.427 KM	14,202.460 KM

Prema proračnima u odnosu na ukupan prihod iskazan u statističkim podacima za Federaciju BiH, godišnji iznos ovih sredstava ne bi smio biti manji od 25,000.000 KM.

Utrošak sredstava Budžeta FBiH i budžeta kantona treba da se vrši u skladu sa Zakonom o šumama kako slijedi:

* **Naknada za korištenje općekorisnih funkcija šuma** troši se u skladu sa članom 61. Zakona o šumama kako slijedi:

Iz Budžeta Federacije BiH finansirat će se slijedeći poslovi:

a) po naredbi šumarskog inspektora, mjere zaštite i pošumljavanja, ako ih odgovorna lica nisu izvršila s tim da će se utrošena sredstva vratiti u budžet od strane odgovornog lica;

b) naknada za zaštitne šume i šume sa posebnom namjenom koje je proglasila Vlada Federacije ili Federalno ministarstvo prema odredbama ovog zakona;

c) naučna istraživanja, stručne ekspertize.

Iz budžeta kantona finansirat će se rad čuvarske službe.

Iz Budžeta Federacije i budžeta kantona zajednički će se finansirati:

a) pošumljavanje krša i goleti;

b) obnova šuma od posljedica elementarne nepogode;

c) naučnoistraživački rad.

Iz Budžeta Federacije i budžeta kantona uz suglasnost federalnog i kantonalnih ministara finansirat će se:

a) gradnja šumskih puteva prvenstveno radi sprovođenja šumsko-uzgojnih i zaštitnih mjera;

b) određene šumsko-uzgojne i zaštitne mjere;

c) rasadnička proizvodnja.

* **Sredstva za proširenu biološku reprodukciju šuma**, u skladu sa članom 27. Zakona o šumama, troše se za rekonstrukciju degradiranih i izdanačkih šuma, pošumljavanje krša i goleti.

* **Naknada za krčenje šuma**, u skladu sa članom 4. stav 9. Zakona o šumama, koristi se samo u svrhu kupovine šuma i šumskog zemljišta, ili za pošumljavanje.

* **Naknada za ograničenje korištenja šuma**, u skladu sa članom 19. stav 9. Zakona o šumama, uplaćuje se u budžet kantona i može se koristiti samo za kupovinu i podizanje novih šuma u granicama istog šumskogopodarkog područja.

* **Sredstva za promet šuma**, u skladu sa članom 45. stav 3. Zakona o šumama, mogu se koristiti za kupovinu šuma i šumskog zemljišta i podizanje novih šuma.

“Programom podsticaja za šumarstvo” se sa nivoa Federacije BiH transparentno usmjeravaju namjenska finansijska sredstva da bi se unaprijedili šumski ekosistemi, podsticalo obrazovanje kadrova, naučna istraživanja i ostale aktivnosti koje vode ka približavanju i priključivanju europskim integracijama.

Iz Budžeta Federacije BiH do sada su po godinama plasirana slijedeća finansijska sredstva:

Godina	Planirano	Utrošeno	%
2004.	1,300.000 KM	1,070.189 KM	82,72
2005.	1,250.000 KM	1,215.575 KM	97,25
2006.	1,750.000 KM	1,732.175 KM	98,98
2007.	3,210.000 KM		

Sredstva su plasirana u slijedeće projekte:

Vrsta transfera	Utrošeno			Plan
	2004.	2005.	2006.	2007.
1. Prioritetni projekti	7.875	47.500	0	92.500
2. Transferi preduzećima koja gospodare šumama	1,039.460	1,007.500	1,214.161	2,200.000
3. Projekti očuvanja i povećanja bioraznolikosti	0	0	200.300	300.000
4. Naučnoistraživački rad i stručne ekspertize	14.000	1 42.100	281.058	260.000
5. Obrazovanje kadrova	6.000	15.200	32.200	50.000
6. Kupovina šuma i šumskog zemljišta	0	0	0	295.000
7. Ostali troškovi	2.854	3.275	4.456	12.500
UKUPNO	1,070.189	1,215.575	1,732.175	3,210.000

1. Prioritetni projekti

Projekti koji su od interesa za Federaciju BiH, državu Bosnu i Hercegovinu i značajni su za europske integracije. Projekti za koje je u Akci-onom planu - šumarstvo, Srednjor-očne razvojne strategije BiH - PRSP utvrđen prioritet i koji će omogućiti uključivanje BiH u europske baze podataka.

2. Transferi preduzećima koja gospodaraju šumama

Sredstva prvenstveno usmjeravaju u sanacije šteta od biotskih i abiot-skih uticaja (insekti, požari, bujice, snijeg, vjetar...), a dalje prema stanju državnih šuma i šumskih zemljišta na kantonu u pošumljavanje krša i goleti, prorjede i njege šumskih nasada i zahvate u izdankačkim i degradiranim šumama u cilju prevodjenja u viši oblik sastojine.

3. Projekti očuvanja i povećanja bioraznolikosti

Šumski ekosistemi, pored dendroflora, koja je jedan od osnovnih elemenata sa šumarskog stanovišta, su životna sredina velikog broja vrsta flore i faune, bez čije optimalne zastupljenosti dolazi do značajnih poremećaja. Posebnu komponentu čini lovna divljač, koja je proteklog rata značajno devastirana, te joj treba posvetiti pažnju kroz mjere reintrodukcije, uzgoja i zaštite, te opremanja lovišta lovno-privrednim objektima. U tom cilju iz budžeta se podstiče: reintrodukcija vrsta divljači na staništa na kojima su u potpunosti nestale, uzgoj, zaštita i monitoring vrsta koje su značajno smanjene, izgradnja infrastrukture koja služi za zaštitu i prihranu divljači (hranilišta, solilišta...), izgradnja lovno-privrednih objekata i drugo.

4. Naučnoistraživački rad, stručne ekspertize

U pogledu najnovijih dostignuća nauke i prakse iz oblasti šumarstva, lovstva, sjemenarstva i rasadničke proizvodnje, zaštite prirode i prirodnog nasljeđa, zbog dužeg prekida rada na naučnim istraživanjima i njihovoj primjeni u šumarstvu, izražena je potreba za podsticanjem ove oblasti da bi kod nas bile primijenjene najbolje europske prakse u gospodarenju šumskim ekosistemima prilagođene našim uslovima.

5. Obrazovanje kadrova

Razumijevajući potrebu doedukacije kadrova na svim nivoima u šumarstvu i ovladavanja novim znanjima, tehnologijama i radnim praksama neophodno je: organizovanje tehničkih i specijalističkih kurseva za zaposlenike koji nisu imali šumarsku obuku, kao i za privatne vlasnike šuma, koje organizuju kantonalne uprave za šumarstvo (član 30. stav 4. Zakona o šumama), potpomagati aktivnosti naučnih i stručnih institucija, vladinih i nevladinih organizacija na organizovanju i provođenju savjetovanja, kurseva, seminara i drugih načina obrazovanja i aktivnosti na organizovanju stručnih ekskurzija i razmjene stručnjaka u cilju upoznavanja praksi gospodarenja šumama u drugim zemljama.

6. Kupovina šuma i šumskog zemljišta

Prema Zakonu o šumama, naknada za krčenje šuma koristi se sa-

mo u svrhu kupovine šuma i šumskog zemljišta, ili za pošumljavanje, a sredstva za promet šuma mogu se koristiti za kupovinu šuma i šumskog zemljišta i podizanje novih šuma. S obzirom na to da je po ova dva osnova u Budžetu Federacije BiH u 2006. godini prikupljeno ukupno 294.178,61 KM i opravdano opredjeljenje za kupovinom privatnih šuma i šumskih zemljišta koje su enklave ili poluenklave koje su sa tri strane unutar državnih šuma radi okrupnjavanja i kompaktnosti posjeda što će kao posljedicu imati efikasnije gospodarenje.

7. Sredstva rezerve

Sredstva rezerve se izdvajaju i trošit će se po potrebi za hitne intervencije, po članu 61. Zakona o šumama, obrazovanje kadrova, stručna savjetovanja, stručne ekspertize, nadoknade šteta od zaštićene divljači i drugo što se ne može planirati, a ukaže se potreba u toku godine.

Operativni plan akcije kontrole rada na crno

Aktivnosti predvodi Federalna uprava za inspeksijske poslove, a u akciju su uključeni Porezna uprava FBiH, Federalni zavod mirovinsko-invalidskog osiguranja, Federalni i kantonalni zavodi zdravstvenog osiguranja i zapošljavanja, Jedinica za podršku Federalnog ministarstva unutarnjih poslova, Odjel za strance pri Ministarstvu sigurnosti BiH, predsjednici nadležnih općinskih sudova, Federalno i kantonalna ministarstva rada i socijalne politike, Federalno ministarstvo za pitanja branitelja i invalida domovinskog rata, te Ured za informiranje Vlade FBiH.

Realiziranje Plana predviđa angažman 150 federalnih i kantonalnih inspektora - 45 iz oblasti rada, 70 iz drugih oblasti (po dobijenoj ovlasti), te 35 iz Porezne uprave.

Od 4. juna do 29. juna 2007. godine planirano je educiranje inspektora iz drugih oblasti koji će biti uključeni u akciju, a u šestom mjesecu javnost će biti informirana o planiranoj akciji.

U suradnji s Agencijom za financijske, informatičke i posredničke usluge d.d. Sarajevo i Poreznom upravom FBiH, Federalna uprava za inspeksijske poslove će formirati bazu podataka, odnosno ažurirati pokazatelje nužne za provedbu akcije.

Akcija će biti provedena tijekom jula 2007. godine, a inspekcije će biti obavljane 12 sati dnevno.

Planirano je da svaki inspektor izvrši šest kontrola, odnosno ukupno će kroz akciju biti provedeno oko 20.000 inspeksijskih nadzora. Princip je da u jednom kantonu kontrolu provodi inspektor iz drugog kantona, za što će ga ovlastiti direktor Federalne uprave za inspeksijske poslove.

Rezultati akcije biće sumirani od 1. avgusta do 15. avgusta 2007. godine, a izvješće će biti dostavljeno Federalnoj i vladama kantona.

Vlada FBiH donijela i Odluku kojom je imenovala Stožer za provedbu Plana akcije kontrole rada na crno.

Vlada Federacije BiH donijela je Operativni plan akcije kontrole rada na crno, saopćio je Ured za informiranje Vlade FBiH

Na čelu Stožera je federalni ministar trgovine Desnica Radivojević, a Stožerom će operativno rukovoditi direktor Federalne uprave za inspeksijske poslove Ibrahim Tirak.

Razmatran Prednacrt zakona o izmjenama i dopunama zakona o radu

Ministar rada i socijalne politike Federacije BiH Perica Jelečević kazao je novinarima u Sarajevu da je cilj Prednacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu, kojeg je razmatrala Vlada Federacije BiH, da se smanji udio sivog tržišta rada, koje trenutno iznosi iznad 30 posto.

“Jedan od ciljeva novopredloženih rješenja jeste, osim u Zakonu o inspekcijama Federacije BiH, definiranje nadležnosti inspektora rada i kroz Zakon o radu. Ovo se osobito

odnosi na utvrđivanje instrumenata za suzbijanje i sprečavanje rada na crno”, kazao je Jelečević.

Dodao je da će ovim rješenjima biti osigurana nova radna mjesta, te ojačano punjenje budžeta i fondova.

Tekst izmjena i dopuna Zakona o radu naći će se, zaključeno je, ponovo pred članovima Vlade Federacije BiH nakon što se o ponuđenom tekstu izjasne kantoni, s obzirom na podijeljene nadležnosti unutar ove materije između dviju razina vlasti u FBiH.

Poticaji poduzetništvu i obrtu

Federalna Vlada donijela je Odluku o usvajanju Programa utroška sredstava s kriterijima raspodjele sredstava “Transfera za poticaj razvoja, poduzetništva i obrta” utvrđenog federalnim budžetom za 2007. godinu. Na ovaj način je federalnom Ministarstvu razvoja, poduzetništva i obrta odobreno izdvajanje ukupno 7.000.000 konvertibilnih maraka namijenjenih potporama u ovoj oblasti.

Najveći dio ovih sredstava namijenjen je opstanku i rastu subjekata malog gospodarstva, potpori projektima koje finansiraju kantoni, gradovi, općine i udruge, te poduzetništvu po projektima Gender centra.

Izmjene Zakona o indirektnom oporezivanju

Visoki predstavnik i specijalni predstavnik Evropske unije Kristijan Švarc-Šiling (Christian Schwarz-Schilling) je nametnuo izmjene i dopune Zakona o sistemu indirektnog oporezivanja u BiH i Zakona o upla-tama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda.

Kako je saopćeno iz Ureda visokog predstavnika (OHR), Švarc-Šiling je ovu odluku donio kako bi Brčko Distrikt BiH izolirao od finansijskih posljedica diskusija između entiteta oko koeficijenata za raspodjelu, koji su redovna odlika sjednica Upravnog odbora (UO) Uprave za indirektno oporezivanje (UIO) BiH.

Na osnovu ove odluke, koeficijent za Brčko u 2007. godini će iznositi 3,55 odsto, te će Brčko od 2007. do 2011. godine dobiti minimalno 124 miliona KM godišnje, što je planirani prihod Distrikta od indirektnog oporezivanja za ovu godinu.

Izmjene Zakona o duhanu

Vlada FBiH je utvrdila Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o duhanu i po hitnom postupku ga uputila u parlamentarnu proceduru.

Ovo zbog toga što je riječ o jednostavnim izmjenama, odnosno usklađivanju postojećeg zakona sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave, prema kojima je prehrambena, a time i duhanska industrija, iz federalnog Ministarstva energije, rudarstva i industrije, prenesena u nadležnost federalnog Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

Izmjene Sporazuma o osnivanju ESV-a

Vlada FBiH dala je saglasnost na Sporazum o izmjenama i dopunama Sporazuma o osnivanju Ekonomskog socijalnog vijeća (ESV) za teritorij Federacije BiH, koji donosi određene novine u odnosu na originalni dokument, te ovlastila

premijera FBiH da potpiše ovaj dokument.

Kada su na dnevnom redu zakoni čiji je obrađivač federalno ministarstvo koje ima predstavnika u ESV-u, sjednici obvezno mora prisustvovati i ministar.

Poticaj poljoprivredi

Programom utroška sredstava "Poticaja za poljoprivredu" utvrđenih budžetom FBiH s kriterijima raspodjele za 2007., usvojenim Odlukom Vlade FBiH, planirano je 37.650.000 KM za unapređenje poljoprivredne proizvodnje.

Ova sredstva namijenjena su kao poticaj biljnoj i animalnoj proizvodnji, kapitalnim ulaganjima i, prvi put, ukupnom ruralnom razvitku, a kao korisnici će se pojavljivati poljoprivredni proizvođači, zadruge, lokalne zajednice, udruge i institucije koji zadovolje propisane kriterije.

Među kriterijima je i taj da je korisnik ostvario poljoprivrednu proizvodnju ili djelatnost na teritoriju FBiH, te da je za takvu djelatnost registriran u kantonalnim, odnosno nadležnom federalnom ministarstvu. Iako se, u skladu sa Programom, ne smatraju proizvođačima, zemljoradničke zadruge i udruge poljoprivrednika mogu za svoje članove pojedinačno aplicirati za sredstva. Inače, uputstva o korištenju sredstava iz ovog programa bit će javno objavljena.

Najviše sredstava Programom je predviđeno za animalnu (18.007.960 KM) i biljnu proizvodnju (9.944.398 KM).

Odluka o minimalnim otkupnim cijenama poljoprivrednih proizvoda u 2007.

Federalna vlada je donijela Odluku o minimalnim otkupnim cijenama pojedinih poljoprivrednih proizvoda kojom je, za pšenicu svih klasa, utvrđena zaštitna minimalna otkupna cijena od 0,26 KM po kilogramu, za raž 0,25, a za kukuruz i ječam 0,20 KM.

Za kravlje, ovčije i kozje mlijeko sa 3,6 posto mliječne masti otkupna je cijena 0,50 KM po litru.

Za sirovi duhan sorte "virdžinija" cijene se kreću od 3,40 KM za prvu klasu do 0,70 KM po kilogramu za šestu klasu (za buž 0,50).

Za sortu "berlejš" cijene se kreću od 2,40 za prvu do 0,70 za šestu klasu (buž 0,40), a za sortu "hercegovac" minimalne cijene otkupa su od 4,10 za prvu do 1,00 KM za četvrtu klasu (buž 0,50).

Otkup i isplatu otkupne cijene prema ovoj odluci mogu vršiti svi privredni subjekti registrirani za tu djelatnost.

Nadzor će vršiti federalna ministarstva trgovine i poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

Tri mjeseca rok za donošenje odluka Konkurencijskog vijeća

Zastupnički dom Parlamenta BiH usvojio je Zakon o izmjeni Zakona o konkurenciji BiH, kojim je rok za donošenje odluka Konkurencijskog vijeća BiH skraćen sa šest na tri mjeseca.

U obrazloženju Zakona se navodi da dosadašnja praksa i međunarodna iskustva pokazuju da je tri mjeseca uobičajen i sasvim dovoljan period za sagledavanje svih aspekata problema konkurencije, te da svako produžavanje ovog perioda šteti dogovorenoj investiciji.

Industrijska politika

Federalna Vlada donijela je Odluku o odobravanju izrade Industrijske politike i strategije razvoja industrije u FBiH, a koordinator u ovom poslu bit će federalno Ministarstvo energije, rudarstva i industrije.

U izradi dokumenta će, također, učestvovati i predstavnici drugih federalnih ministarstava: prometa i komunikacija, poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, trgovine, te razvoja, poduzetništva i obrta.

Federalno Ministarstvo energije, rudarstva i industrije imenovat će Komisiju za provođenje javnog konkursa za odabir naučnoistraživačke institucije iz FBiH koja će sudjelovati u izradi Industrijske politike i strategije razvoja industrije u FBiH.

Pripremila: M. IDRIZOVIĆ

Odluka o prodaji državnog kapitala u Bosnalijeku preko Berze

Vlada Federacije BiH je donijela Odluku o pokretanju procedure za prodaju preko Berze državnog kapitala u Privrednom društvu Bosnalijek d.d. Sarajevo.

Postupak privatizacije će provesti Agencija za privatizaciju u FBiH (APF) na Sarajevskoj berzi vrijednosnih papira.

Vlada je donijela i Odluku o prestanku važenja Odluke o dijelu državnog kapitala u ovoj kompaniji koji se izuzima od privatizacije, a realiziraće je APF i Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije.

Vlada FBiH donijela je i Odluku o davanju saglasnosti na Sporazum o strateškom partnerstvu i zamjeni duga BiH prema Velikoj Socijalističkoj Narodnoj Libijskoj Arapskoj Džamahiriji za udio u državnom kapitalu u Bosnalijeku d.d. Sarajevo, te ovlastila federalne ministre finansija i energije, rudarstva i industrije da potpišu ovaj dokument.

Riječ je o dugu BiH po osnovu libijskog kredita iz 1991. godine.

Kroz razgovore koji su prethodili definiranju teksta Ugovora, libijska strana prihvatila je prijedloge da u roku od pet godina dionice Bosnalijeka ne mogu biti prodavane, te da ovaj dokument predstavlja izraz strateškog i partnerskog odnosa.

Uz to, postignuto je da dug od 18 miliona USD bude sveden na 12,9 miliona USD.

Nove šanse na libijskom tržištu

Direktor Bosnalijeka Edin Arslanagić, komentarišući Odluku Vlade Federacije BiH o prihvatanju Sporazuma o strateškom partnerstvu i zamjeni duga BiH prema Libiji od 12,9 miliona USD, starog 16 godina, za udio od 9,4 posto državnog kapitala u farmaceutskoj kompaniji Bosnalijek, rekao je da će ovaj potez stvoriti poslovni ambijent kompletnoj bh. privredi koja već posluje na libijskom tržištu.

“Ovim je i Bosnalijeku pružena šansa da uđe na dio tržišta koji finansira Libijska vlada, jer je do sada u ovoj zemlji bila prisutna samo na slobodnom, komercijalnom, tržištu”, naveo je Arslanagić.

Kada je u pitanju odluka Federalne vlade o pokretanju procedure za prodaju na Berzi 10 posto državnog kapitala u Bosnalijeku, Arslanagić je kazao da “svako ima pravo da sa svojim dionicama radi šta hoće”.

Napomenuo je da je državnih 30 odsto kapitala posljedica davno donesene, opravdane, odluke da u farmaceutskoj industriji država uvijek treba da ima neki udio, kako bi mogla kontrolisati šta se radi sa tom industrijom.

“Dakle, pitam se da li je ovih 10 odsto dovoljno da se kontroliše. Objektivno se nadam da je prije donošenja ove odluke izvršena dobra procjena, te očekujem da će dobiveni novac od prodaje ovih dionica biti utrošen u “prave stvari”, kazao je Arslanagić.

Istakao je kako navedeno ne može ugroziti poslovnu perspektivu Bosnalijeka, jer je to kompanija koja ima stabilnu politiku i strategiju, te da će Berza odgovoriti na svoj način.

U cilju zaštite malih investitora

SASE pojašnjava proces prodaje dionica u vlasništvu države

Odlukama Vlade Federacije BiH, odnosno kantonalnih vlada, određivaće se ukupan broj dionica koje se žele prodati na Berzi, a sve pripremne radnje za prodaju obaviće Agencija za privatizaciju.

Pripremne radnje uključuju sačinjavanje plana prodaje dionica predmetnog društva na Berzi, u kome se utvrđuje broj paketa dionica (jedan ili više), te minimalna cijena dionice koja ne smije biti niža od prosječne cijene dionice za posljednjih deset trgovanja emitentom na SASE.

Agencije za privatizaciju će zatim odabrati brokersku kuću, koja će od SASE zatražiti organizovanje vanredne aukcije. Berza će potom odrediti termin i o njemu obavijestiti brokerske kuće i javnost, s tim da termin aukcije može biti najranije 15 dana nakon što Berza obavijesti javnost o organizovanju te aukcije.

Na dan aukcije brokerska kuća koja zastupa Agenciju za privatizaciju će unijeti prodajni nalog za predmetne dionice na Berzu. Nakon toga potencijalni kupci unose posredstvom svojih

brokerskih kuća kupovne naloge. Bitna je odrednica da kupac mora biti spreman kupiti cjelokupnu količinu koja je ponuđena, tj. nema kupovine samo jednog dijela količine kao što je to moguće kod redovne trgovine.

Na primjer, firma XY ima emitovanih pet miliona dionica, te je donešena odluka da se prodaje 10%, odnosno 500.000 dionica po cijeni od 60 KM što utvrđuje cijenu paketa od 30 miliona KM. Transakcija se može obaviti samo za količinu od 500.000 dionica. Isti princip vrijedi i za pojedinačne pakete kada se radi o više paketa dionica.

Sa tehničkog aspekta provođenja vanredne aukcije važno je napomenuti da nema mogućnosti snižavanja cijene (već samo povećanja), jer je osnovni cilj aukcije dobiti što povoljniju prodajnu cijenu za paket dionica.

Na kraju, transakcija će se izvršiti po cijeni najboljeg kupovnog naloga.

Imenovana nova Uprava

Na godišnjoj Skupštini dioničara Energopetrola donesena je odluka o novom sastavu Nadzornog odbora, rečeno je na konferenciji za novinare Konzorcija MOL/Ina u Sarajevu

Nakon Skupštine dioničara održan je sastanak Nadzornog odbora Energopetrola, koji je imenovao novu Upravu ove kompanije u sastavu Karol Kazamer, koji je postavljen na funkciju direktora Sektora za finansije, Namik Bušatlić biće novi direktor za Administraciju, Zoltan Takacs je direktor za Maloprodaju, Andras Burkus biće direktor za Opskrbu i Distribuciju, dok će Željko Smojver preuzeti funkciju direktora za Komerrijalne poslove.

Dragan Pavić je imenovan za predsjednika Uprave i generalnog direktora Energopetrola.

Nadzorni odbor Energopetrola od sada će činiti Karoly Robak, predsjedavajući Nadzornog odbora, te članovi Mladen Proštenik, Juraj Jergović, Zsolt Petho i Zahid Pita.

“Osmislili smo kako Energopetrol uključiti u lanac maloprodaje, odnosno ne samo povezati sa INA-om nego i sa MOL-om. Pripremili smo niz aktivnosti koje bi morale poboljšati poslovanje Energopetrola”, rekao je Tomislav Dragičević, predsjednik Uprave Ina-e.

Prema njegovim riječima, Konzorcij koji sada može suvereno upravljati kompanijom, svakako, će načiniti najbolje što može u prenosu tehnologije, i to u najvećem dijelu vezano za skladištenje, odnosno maloprodaju, te uvesti više standarde zaštite okoliša i izvršiti modernizaciju pumpi. Dinamika investicija u naredne tri godine je definirana ugovorom, te je izrazio očekivanje da će ona biti poštivana pod uvjetom da ne budu imali velikih problema sa administracijom.

Činjenica da sada iza Energopetrola stoje dvije velike kompanije, garantira da na pumpama Energopetrola neće više biti nestašice goriva, te da će nastojati, u saradnji sa vlastima Federacije BiH, ali i bh.

vladom, napraviti više reda u ovoj oblasti, jer je riječ o visokooporezovanoj robi koja traži jaču kontrolu.

Na novinarsko pitanje o Rafineriji Brod za koju je najavljeno da će proizvoditi gorivo koje neće zadovoljavati sve evropske standarde, Dragičević je kazao da BiH ne bi trebala dozvoliti ulazak robe koja ne zadovoljava sve standarde.

“Ako u Rafineriji Brod pokrenu proizvodnju, onda bi trebali ići odmah na standarde koji će zadovoljiti i Evropu, jer je BiH malo tržište”, rekao je on i dodao da smatra kako se to značajnije neće moći kompenzirati nižom cijenom.

Očekuje se da će nova Uprava, u prvih godinu dana, u skladu sa obavezom iz ugovora, investirati oko 30 miliona KM prvo u pumpe Energopetrola koje se nalaze na boljim lokacijama u Sarajevu.

“Danas pod imenom MOL-a ima 11 benzinskih pumpi u Srbiji, i to planiramo dinamično razvijati dalje, kako bismo dostigli broj od oko 40 ili 50 jedinica. Naravno, kada broj u jednoj naftnoj kompaniji pređe određenu granicu, onda nabavka postaje ključno pitanje. U tom smislu, napraviti korak u regionu jeste jedan od

planova u budućnosti, ali to će biti u saradnji sa INA-om”, rekao je Laszlo Geszti, član Uprave MOL-a i član NO INA-e.

Ugovor o dokapitalizaciji prema kojem Konzorcij MOL/Ina preuzima 67 posto vlasništva nad kompanijom Energopetrol potpisan je 8. septembra 2006.

Prema ovom Ugovoru, Konzorcij MOL/ina imaće jednak udio vlasništva nad 67 posto dionica kompanije Energopetrol, odnosno 67 benzinskih pumpi, te dvije upravne zgrade kompanije.

Vijeće ministara BiH

Usvojene mjere za promociju stranih investicija

Vijeće ministara BiH, na prijedlog Agencije za unapređenje stranih investicija (FIPA) u BiH, usvojilo je Operativni plan realizacije mjera za implementaciju Strategije promocije, odnosno privlačenja direktnih stranih investicija u BiH koja je usvojena u oktobru 2006. godine.

Okosnicu Operativnog plana čini unapređenje imidža BiH.

Vijeće ministara BiH će imenovati branding menadžera BiH, koji će djelovati pri kabinetu predsjedavajućeg Vijeća, a koji će koordinirati aktivnosti svih Institucija BiH na poboljšanje imidža BiH, predlagati mjere za poboljšanje imidža BiH, te dati prijedlog Strategije brendiranja BiH.

Agencija za rad i zapošljavanje BiH

U martu 535.489 nezaposlenih osoba

Prema podacima entitetskih zavoda za zapošljavanje i Zavoda za zapošljavanje Brčko Distrikta BiH, krajem marta ove godine na evidencijama službi za zapošljavanje u BiH prijavljeno je 535.489 nezaposlenih osoba, što u odnosu na 28. februar 2007. godine predstavlja smanjenje za 1.480 osoba ili 0,28 odsto

Od ukupnog broja osoba koje traže zaposlenje, 250.585 ili 46,79 odsto su žene, saopćila je Agencija za rad i zapošljavanje BiH.

Broj registriranih nezaposlenih žena je manji za 116 ili 0,05 odsto u odnosu na prethodni mjesec.

Prvi put zaposlenje traži 136.625 žena ili 54,52 odsto od ukupnog broja registrovanih nezaposlenih žena u BiH.

Posmatrano prema kvalifikacionoj strukturi evidentiranih nezapo-

slenih osoba u BiH u martu, najveći broj evidentirane nezaposlenosti su osobe sa trećim stepenom obrazovanja, kvalifikovani radnici (KV), 196.747 ili 36,74 odsto, dok je osoba sa niskim stepenom obrazovanja 194.102 ili 36,27 odsto.

Najmanji broj nezaposlenih osoba je sa fakultetskim obrazovanjem, višom i visokom stručnom spremom (VSS i VŠS) 17.979 ili 3,36 odsto.

Istovremeno, od ukupnog broja registrovanih nezaposlenih lica u

martu ove godine, novoprijavljenih osoba koje traže posao bilo je 14.422, a broj osoba izbrisanih sa evidencije sva tri zavoda za zapošljavanje je 15.221.

Od ukupnog broja brisanih osoba sa evidencije, 7.279 ili 47,85 odsto je brisano sa evidencije po osnovu zapošljavanja.

U martu su poslodavci zavodima i službama zapošljavanja u BiH prijavili 3.461 potrebu za zapošljavanjem novih radnika, a istovremeno registrirano je 5.911 osoba kojima je prestao radni odnos.

U skladu sa važećim entitetskim zakonima i zakonom Brčko Distrikta BiH u martu 2007. godine, novčanu naknadu koristilo je 9.946 osoba ili 1,86 odsto od ukupnog broja registrovanih nezaposlenih osoba.

Od 31. marta 2006. do 31. marta 2007. godine broj registrovanih nezaposlenih osoba u BiH se povećao za 20.405 ili 3,96 odsto.

U Federaciji BiH se broj registrovanih nezaposlenih u ovom periodu povećao za 19.789 osoba ili 5,63 odsto.

4. ZEPS Intermetal

Prvi međunarodni sajam zapošljavanja

Sredinom maja u Zenici je održan 4. međunarodni sajam metala ZEPS Intermetal, koji je okupio oko 167 izlagača iz 20 zemalja, na 5.500 kvadratnih metara prostora. U odnosu na prošlu godinu broj izlagača je veći za 17 posto.

Organizator sajma je Poslovni sistem RMK, a suorganizatori su Vanjskotrgovinska komora BiH, privredne komore FBiH i RS-a, Mittal Steel Zenica, Aluminijski Mostar, Mittal rudnici Prijedor i Tvornica alata Trebinje.

Tokom sajma održan je i Forum metalaca koji se smatra najznačajnijim skupom predstavnika iz ove oblasti. Zaključci, preporuke i stavovi sa foruma upućeni su nadležnim državnim organima.

Upriličen je i Prvi međunarodni sajam zapošljavanja, odnosno Berza rada za područje Zeničko-dobojskog kantona.

Sajam zapošljavanja su organizirali Agencija za rad i zapošljavanje BiH, Federalni zavod za zapošljavanje i Služba za zapošljavanje ZDK.

Rezultati sa Prve međunarodne berze rada su više nego dobri, prema riječima direktora Službe za zapošljavanje ZDK Nihada Pašalića. Berzu rada je posjetilo oko 2.000 nezaposlenih, dok su interes za zapošljavanje iskazale 1.263 osobe.

Na Berzi rada predstavilo se 40 poslodavaca, od kojih 20 iz BiH, 17 iz Slovenije, dva iz Hrvatske, te jedan iz Holandije, pri čemu su najveće zanimanje nezaposleni pokazali za firme iz Slovenije, podnoseći 355 aplikacija, slijede Hrvatska sa 116 i Holandija sa 67 prijava.

U Službi za zapošljavanje ZDK očekuju da bi od ukupnog broja prijavljenih više od 400 moglo zasnovati stalni radni odnos.

Sa evidencije službi za zapošljavanje zaposleno 4.255 osoba

Prema podacima Federalnog zavoda za zapošljavanje, u aprilu sa evidencije službi za zapošljavanje zaposleno je 4.255 osoba, što je za 298 osoba više u odnosu na mart ove godine

Od 1. januara do 30. aprila sa evidencije službi za zapošljavanje zaposleno je 14.619 osoba.

Potražnja za radnom snagom u aprilu iznosila je 2.376 osoba i veća je za 294 osoba ili 14,12 odsto u odnosu na prethodni mjesec.

Krajem aprila 2007. godine na evidencijama službi za zapošljavanje u Federaciji BiH registrovana je 370.961 nezaposlena osoba (175.309 žena), što predstavlja smanjenje za 195 osoba u odnosu na mart 2007. godine.

Prema podacima FZZZ dobivenim od organizacija, odnosno poslodavaca, u martu ove godine u FBiH je bilo zaposleno 396.003 radnika, što predstavlja povećanje od 1.965 osoba, odnosno 0,50 odsto u odnosu na februar 2007. godine.

U privredi je bilo 218.485 zaposlenih ili 55,17 odsto, a u neprivredi 177.518 ili 44,83 odsto.

Broj zaposlenih u martu 2007. u odnosu na prosjek 2006. godine veći je za 6.402 ili 1,62 odsto.

Kvalifikaciona struktura evidentiranih nezaposlenih u aprilu 2007. godine bila je: VSS 7.127 ili 1,92 odsto, VŠS 5.016 ili 1,35 odsto, SSS 82.602 ili 22,27 odsto, VKV 2.900 ili 0,78 odsto, KV 135.123 ili 36,43 odsto, NKV 124.742 ili 33,63 odsto, PKV 12.437 ili 3,35 odsto i NSS 1.014 ili 0,27 odsto.

Od ukupnog broja registrovanih nezaposlenih u FBiH, posmatrano po kantonima, najveći broj registrovanih nezaposlenih nalazi se u Tuzlanskom (86.623 ili 23,35 odsto), u Zeničko-dobojskom (70.531 ili 19,01 odsto), zatim u Kantonu Sarajevo (KS) (68.739 ili 18,53 odsto), a najmanji broj nezaposlenih je u Bosansko-podrinjskom kantonu (BPK) (4.963 ili 1,34 odsto).

Tokom aprila 2007. godine, službama za zapošljavanje prijavilo se

7.207 novih osoba koje traže zaposlenje, što je za 1.205 ili 14,32 odsto manje u odnosu na mart ove godine.

Registrovanih nezaposlenih demobilisanih boraca u aprilu je bilo 82.997, što je više za 2.778 u odnosu na prošli mjesec.

U skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, novčanu naknadu u aprilu koristila su 6.233 lica, a zdravstvenu zaštitu 217.265 lica ili 58,57 odsto od ukupnog broja registrovanih nezaposlenih.

U aprilu 2007. godine 67 osoba koristilo je pravo na penziju i invalidsko osiguranje, a izdate su i 73 radne dozvole stranim državljanima.

Ponuda

Firma Tendamont iz Srbije bavi se projektovanjem i izvođenjem:

- tendi svih vrsta oblika i dimenzija sa brendiranjem i tendi neobičnog oblika (modularnih struktura),
- metalnih konstrukcija za: tende, balon hale, objekte od platna;
- balon hala za: sportske, industrijske, poljoprivredne, magacinske i garažne objekte,
- objekata od platna: ljetne i zimske bašte, kiosci, šatori;
- krovova za kabriolet vozila;
- izradom cerada za: kamione, viljuškare, bazene i dr;
- izradom banera i reklamnih tabli;
- digitalnom štampom i kompjuterskim isijecanjem slova;
- izradom slika i natpisa na automobilima (auto-grafika).

Kontakt osoba: Marko Stanić građ. inž., e-mail:

tendamont@beotel.yu, www.tendamont.co.yu.

Potražnja

Španska kompanija - proizvođač rublja traži distributera svojih proizvoda za tržište BiH.

Kontakt osoba: **Lucía Castro**, e-mail: export.de@selmark.es

Firma Evrobalkan commerce Ltd. iz Skoplja zainteresirana je za saradnju sa partnerima iz BiH koji se bave recikliranjem metalnog otpada.

Kontakt osoba: J. Garkov, gen. direktor, Evrobalkan commerce Ltd., Partizanski odredi 21-3, Skoplje, Makedonija.

Telefon/faks: 389 2 3114 073, e-mail:

garkov_j@abv.bg, evro_balkan@yahoo.com

Češki proizvođač i distributer prehrambenih proizvoda kompanija AMY-LON koja radi po principima GMP, GHP i HACCP-a, traži partnera iz BiH.

Kontakt: Roman Nováček, Business Development Manager, AMY-LON a.s., telefon: +420 569 430 325, e-mail: roman.novacek@amylon.cz

Industrijska proizvodnja u aprilu veća za 8,3 odsto

Industrijska proizvodnja u Federaciji BiH, u aprilu, u odnosu na prosječnu mjesečnu proizvodnju iz prošle godine, veća je za 8,3 odsto, a u odnosu na proizvodnju iz istog mjeseca prošle godine veća je za 7,5 odsto. U odnosu na mart ove godine industrijska proizvodnja u aprilu u FBiH manja je za 0,3 odsto.

Posmatrano po područjima industrijskih djelatnosti, u aprilu, u odnosu na prosječnu mjesečnu proizvodnju iz prošle godine industrijska proizvodnja u području prerađivačke industrije veća je za 13,9 odsto, u području rudarstva veća je za 13,9 odsto, a u području opskrbe električnom energijom, plinom i vodom manja je za 12,1 odsto.

Posmatrano po glavnim industrijskim grupacijama industrijskih proizvoda, od januara do aprila 2007., u odnosu na isti period 2006. godine, proizvodnja bilježi povećanje kapitalnih proizvoda za 59,6 odsto, trajnih proizvoda za široku potrošnju za 54,7 odsto, netrajnih proizvoda za široku potrošnju za 24,3 odsto, intermedijarnih proizvoda, osim energije, za 22,3 odsto, dok je zabilježeno smanjenje proizvodnje energije za 13,1 odsto.

Ukupni troškovi života niži za 0,4 odsto

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, ukupni troškovi života u aprilu 2007. godine niži su za 0,4 odsto u odnosu na prethodni mjesec, s tim da su troškovi života za robu niži za 0,5 odsto, a za usluge su nepromijenjeni.

Troškovi života za prehranu viši su za 0,5 odsto, higijenu i njegu zdravlja za 0,3 odsto, duhan i piće za 0,2 odsto, dok su za obrazovanje, kulturu, prevozne i telekomunikacijske usluge troškovi života viši za 0,1 odsto.

Troškovi života za ogrev i osvjjetljenje niži su za 8,7 odsto, odjeću i

obuću za 0,3 odsto i opremu stana za 0,2 odsto.

Ukupni troškovi života u aprilu 2007. godine viši su za 1,2 odsto u odnosu na prosječne troškove iz 2006., a za 0,1 odsto u odnosu na decembar 2006. godine.

Ukupni troškovi života u aprilu su za 1,4 odsto viši u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

Za četiri mjeseca ove, u odnosu na isti period prethodne godine, troškovi života su viši za 1,4 odsto.

U trgovini na malo Ostvaren promet od 398,4 miliona KM

Promet u trgovini na malo sa uključenim porezom na dodanu vrijednost (PDV) u martu ove godine ostvaren je u vrijednosti od 398.421.000 KM, što je za 17,7 odsto više nego u prethodnom mjesecu, odnosno za 22 odsto više u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

Prema podacima Zavoda za statistiku FBiH, u periodu januar - mart 2007. vrijednost prometa u trgovini na malo sa uključenim PDV-om iznosi 1.084.016.000 KM, što je za 24 odsto više nego u istom periodu prethodne godine.

Promet u ostalim djelatnostima bez PDV-a u martu iznosi 38.633.000 KM, a u periodu januar - mart 2007. godine 103.536.000 KM.

Prema pretežnoj djelatnosti poslovnog subjekta najveće učešće u prometu od trgovine na malo u martu ostvareno je u trgovini na malo u nespecializiranim prodavni-

cama, u vrijednosti od 38 odsto od ukupnog prometa u trgovini na malo, zatim u ostaloj trgovini na malo novom robom u specializiranim prodavnicama 23 odsto i u trgovini na malo gorivima i mazivima 19 odsto.

Učešće svih ostalih djelatnosti u ukupnom prometu od trgovine na malo je 20 odsto.

Navedeni podaci odnose se na poslovne subjekte FBiH, čije su jedinice u sastavu (JUS) locirane na teritoriji FBiH.

Poslovni subjekti FBiH, čije se jedinice u sastavu nalaze na teritoriji Republike Srpske, u periodu januar - mart, ostvarili su vrijednost prometa u trgovini na malo uključujući PDV od 33.736.000 KM, a u martu u ovu obradu uključeno je oko 35 poslovnih subjekata, što predstavlja 72 odsto od ukupno registriranog broja poslovnih subjekata sa jedinicama u sastavu na teritoriji RS.

Potrošačka korpa u aprilu 501,18 KM

Prema podacima Zavoda za statistiku Federacije BiH, potrošačka korpa u aprilu iznosila je 501,18 KM, što je za 4,95 KM ili za jedan odsto više u odnosu na prošli mjesec, kada je bila 496,23 KM.

Posmatrano po sjedištima kantona, za potrošačku korpu u aprilu najviše je trebalo izdvojiti u Širokom Brijegu 557,91 KM, zatim u Livnu 550,92 KM, Mostaru 544,86 KM, a najjeftinija potrošačka korpa je bila u Goraždu i iznosila je 461,57 KM.

SASE

Raiffeisen Brokers s najvećim prometom

U aprilu najveći promet ostvario je Raiffeisen Brokers Sarajevo u iznosu od 76.930.784,64 KM. Slijede Hypo-Alpe-Adria Vrijednosnice Sarajevo sa 68.687.075,27 KM i AW Broker Sarajevo sa 66.672.625,36 KM. Prvo mjesto po broju zaključenih transakcija na tržištu SASE zauzima Raiffeisen Brokers Sarajevo, nakon čega slijede Eurohaus Sarajevo sa 7.651 sklopljenom transakcijom i AW Broker Sarajevo sa 6.627 transakcija.

Željeznički prevoz

Broj prevezenih putnika veći za 2,6 odsto

U željezničkom putničkom prevozu od januara do marta 2007. godine prevezeno je ukupno 79.000 putnika i ostvareno 5.501.000 putničkih kilometara, što je u odnosu na isti period 2006. više za devet odsto putničkih kilometara, a broj prevezenih putnika veći je za 2,6 odsto.

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, u željezničkom teretnom prevozu od januara do marta 2007. prevezeno je 1.461.000 tona robe, a ostvareno 141.417.000 tonskih kilometara, što je u odnosu na isti period 2006. manje za 0,7 odsto prevezene robe i manje za 9,6 odsto tonskih kilometara.

U zračnim lukama, u prva tri mjeseca ove godine, u odnosu na isti period 2006., promet putnika veći je za 16,8 odsto.

Obim PTT usluga kod pismonosnih pošiljki u istom periodu manji je za 11,7 odsto, u odnosu na prva tri mjeseca 2006. godine.

Fiksni telefonski razgovori u minutama januar - mart 2007. godine, u odnosu na isti period 2006., manji su za 1,5 odsto, a mobilni telefonski razgovori u minutama veći za 13,7 odsto.

Internet-trajanje konekcije u minutama u prva tri mjeseca ove godine manje je za 3,6 odsto, u odnosu na januar - mart 2006. godine, a broj poslanih SMS poruka veći je za 7,4 odsto.

Zelena sedmica

Prošle lekcije, budući izazovi

Svjetski dan zaštite okoliša, 5. juni/lipanj, i ove godine obilježen u Evropskoj uniji. U sklopu Zelene sedmice u Briselu će se održati konferencija i dvije izložbe, od 12. do 15. 06. 2007.

Konferencija

Obilježavajući pedesetu godišnjicu Rimskog sporazuma, Zelena sedmica osvrnuće se na evropsku okolinsku politiku tokom proteklih 50 godina, kao i na zahtjeve i potrebe za suočavanje sa budućim izazovima.

Prvog dana Konferencije bilo je riječi o historijskom aspektu evropske okolinske politike, pregledu aktivnosti, pogledu na postignuća, propuste i lekcije za budućnost.

Drugog dana prezentirani su neki budući scenariji koji će pokušati da daju odgovor na pitanje: šta ako? Narednog dana učesnici Konferencije su se fokusirali na izazove i ulogu različitih učesnika i sektora.

Posljednjeg dana Konferencija se bavila izvještajima i zaključcima diskusija: da li je EU na dobrom putu, da li su politika EU i globalna politika adekvatne?

Zaključci bi trebali poslužiti kod definisanja nove okolinske politike za narednih pet do deset godina.

Tokom Konferencije je sačinjen pregled aktivnosti, identifikovani uspješni i loši potezi, te izazovi koji dolaze. Šta je postignuto? Gdje se moglo postupiti bolje? Šta su pokretači promjena? Trebaju li ljudi promijeniti stil života i kako? Kako mogu pomoći inovacije i tehnologija? Zelena sedmica pružiće jedinstvenu priliku za debate, razmjenu iskustava i dobrih praksi među nevladinim organizacijama, kompanijama, različitim nivoima vlasti i javnog mnjenja.

Izložbe

Paralelno sa održavanjem Konferencije, takođe u Briselu, otvorene su dvije izložbe.

Na prvoj, čije je mjesto održavanja briselski Parc du Cinquantenaire, preduzeća su predstavila svoje dobre prakse pomoću kojih se prilagođavaju okolinskim izazovima poput klimatskih promjena, nestajanja bioraznolikosti, neodržive proizvodnje i obrazaca potrošnje.

Na drugoj izložbi u zgradi Charlemagne (mjesto održavanja Konferencije) učestvovali su predstavnici NVO, institucija vlasti, univerziteta i neprofitnih organizacija. Izložbe su biti još jedna prilika za prezentaciju inovativnih ideja, umrežavanje i pronalaženje novih partnera za projekte ili kampanje.

GLASNIK

Privredna/Gospodarska komora
Federacije Bosne i Hercegovine

List izlazi mjesečno

Godina VIII

Dvobroj 56 - 57

Maj/svibanj - juni/lipanj 2007.

GLASNIK uređuje

Redakcijski kolegij:

Željana Bevanda, glavni urednik,

Mira Idrizović,

odgovorni urednik,

članovi:

Šemsa Alimanović, Dubravka

Bandić, Ljubo Dadić, Fahrudin

Đikić, Juso Škaljić i Meliha Velić,

sekretar Redakcije.

DTP: "Privredna štampa"

Adresa:

Privredna/Gospodarska

komora FBiH

- za Glasnik -

71000 Sarajevo

Branislava Đurđeva 10/IV

Kontakt osoba: Meliha Velić

Telefon: 033/267-690

E-mail: m.velic@kfbih.com

Telefoni:

033/663-370 (centrala)

033/217-782

Faks: 033/217-783

www.kfbih.com

Izdavač:

"Privredna štampa" d.o.o. Sarajevo

Općinski sud

Sarajevo

UF/1-2219/05,

RB 1-3018

Identifikacioni broj

4200088140005

Identifikacioni broj PDV

200088140005

Štampa: "BIROGRAF" Sarajevo,

Kasima efendije Dobrače 14

Besplatan primjerak

5. juni - Svjetski dan zaštite okoliša

Vruća tema - otapanje ledenih površina

Svjetski dan zaštite okoliša, koji je obilježen 5. juna svake godine, jedan je od glavnih "alata" kojima se Ujedinjene nacije služe za jačanje javne svijesti o okolišu i privlačenje pažnje i djelovanja političara.

Slogan za 2007. godinu glasi: "Vruća tema - otapanje ledenih površina". Ove godine domaćin međunarodne manifestacije je, grad Tromsø u Norveškoj. Teme o kojima se razgovaralo vezane su za efekte koje klimatske promjene imaju na polarne ekosisteme i zajednice, te rezultirajuće posljedice širom planete.

Ciljevi skupa su bili da se okolinskim problemima da veći značaj, podstaknu ljudi da postanu aktivniji učesnici održivog i pravednijeg razvoja, da se promoviše shvatanje da su zajednice ključne za mijenjanje stavova o okolinskoj problematici; i zagovaranje partnerstava, koja će osigurati da svi uživaju u sigurnijoj i prosperitetnijoj budućnosti. Svjetski dan zaštite okoliša praćen je raznovrsnim aktivnostima kao što su ulična okupljanja, parade biciklista, koncerti, takmičenja u pisanju i slikanju u školama, sadnji drveća, te kampanjama recikliranja i čišćenja.

Generalna skupština Ujedinjenih nacija je 1972. godine donijela odluku da 5. juni proglaši Svjetskim danom zaštite okoliša. Od tada se ovaj dan obilježava na razne načine širom svijeta. U mnogim zemljama na taj dan se pokušava privući pažnja političara o ovoj problematici. UN pozivaju svakoga da 5. juna ozbiljnije razmisli o svom odnosu prema prirodi jer je očuvanje života na planeti Zemlji zajednički cilj čovječanstva.

ZANIMLJIVOSTI

Najveći zagađivači u EU

Prema nedavnom izvještaju svjetske organizacije za zaštitu okoliša WWF-a pod naslovom "Priljavih trideset", samo u Njemačkoj i Britaniji nalazi se čak 10 elektrana s najvišim stupnjem zagađenja okoliša u EU. Tih "Priljavih trideset" elektrana, sve na pogon ugljena, proizvode 393 miliona tona stakleničkog plina CO₂, što je jednako 10 posto ukupnih emisija ugljičnog dioksida u Evropskoj uniji. Taj plin, posljedica izgaranja fosilnih goriva, inače, je najveći krivac za opasne klimatske promjene koje su rezultat efekta staklenika.

Globalno zatopljenje samo dio globalnih promjena

Globalno zatopljenje zbog freona i upotrebe fosilnih goriva, zapravo, ima tek sporednu ulogu u globalnim promjenama koje se upravo događaju na planeti Zemlji. Objavljeni su dokazi kako je u toku transformacija cijelog Sunčevog sistema. Strahovite promjene zbivaju se na Suncu, ostalim planetama i Sunčevom divovskom magnetnom polju koje okružuje cijeli sistem, a ljudskim zagađivanjem izazvano "globalno zatopljenje" ima tek neznatan uticaj na taj proces. Ne mijenja se samo klima, piše ruski naučnik Aleksej Dmitriev, nego i ljudska bića doživljavaju globalnu promjenu vitalnih životnih procesa, što je još jedna karika u cijelom procesu. Mora se početi usmjeravati pažnja i razmišljanje ljudi prema sve vidljivijoj činjenici da su klimatske promjene na Zemlji samo karika u lancu događaja

Bit će teško prilagoditi se klimatskim promjenama

Početkom aprila ove godine UN su predstavile svoj drugi izvještaj o klimatskim promjenama. U njemu stoji da klimatske promjene već imaju velikog uticaja na svijet prirode, te da je očit uticaj promjene klime i na ljude. Rasprava o izvještaju trajala je dugo, jer su se oštrom tonu izvještaja suprotstavili SAD, Saudijska Arabija, Kina i Indija, sve odreda veliki zagađivači (ili budući veliki). Evropljani su htjeli poslati snažan signal, no SAD su krenule u ofanzivu ublažavanja. U nacrtu izvještaja je pisalo da će se ljudi teško prilagoditi klimatskim promjenama, da će porast temperature od 1,5 stepeni Celzijusa trećinu vrsta potjerati u istrebljenje, a više od milijardu ljudi moglo bi imati problema s nestašicom vode.

Rješenja za globalno zagrijavanje

Znanstvenici i svjetske vlade raspravljali su na konferenciji u Bangkoku početkom aprila o tome kako zaustaviti daljnje globalno zagrijavanje, odnosno barem onaj dio koji uzrokuje čovjek. Sastavljen je nacrt zaključaka u kojem stoji da će stabiliziranje emisija stakleničkih plinova stajati između 0,2 i tri posto svjetskog BDP-a do 2030. godine. Izvještaj kao moguća rješenja nudi skupljanje i podzemno skladištenje plinova koje ispuštaju elektrane na ugljen, korištenje obnovljivih energija poput solarne ili energije vjetra, veće korištenje nuklearne energije, efikasniju rasvjetu i izolaciju zgrada. Stručnjaci ocjenjuju da tehnologije i mjere potrebne za borbu protiv klimatskih promjena već postoje i da su samo potrebne političke odluke.

ZENICA
16-21.10.2007

ZEPS 2007

14. GENERALNI BH SAJAM
14th GENERAL B&H FAIR

VRIJEME JE!

ORGANIZATOR SAJMA:

DD POSLOVNI SISTEM RMK[®]

Kučukovići 2/VI; PP Box 2

72000 ZENICA Bosna i Hercegovina

Fax: ++387-32/247-773; 245-170

E-mail: marketing@zeps.com

project@zeps.com

[http:// www.zeps.com](http://www.zeps.com)

Centrala: ++387-32/247-774

Prijavlivanje: 247-770; 247-772

Projektovanje: 440-250

PODACI O ZEPS 2006:

zauzeta neto izložbena površina: 21.800 m²

halski, zatvoreni prostor: 16.400 m²

vanjski izlagački prostor: 5.400 m²

broj izlagača: 631

broj domaćih izlagača: 249

broj inostranih izlagača: 382

broj zemalja učesnica: 31

broj posjetilaca: 62.500

broj registrovanih poslovnih posjetilaca: 14.930